

Załącznik do Uchwały NWZC_12/2015 z dnia 18.12.2015

ZMIANY:

- Zał. 3b – treść jednolita do Uchwały 13/2016 NWZC z dnia 28.10.2016

- Zał. 2b – treść jednolita do Uchwały NWZC 3/2017 z dnia 07.04.2017

- **Zał. 3b – treść jednolita do Uchwały NWZC 9/2017 z dnia 30.10.2017**

LOKALNE KRYTERIA WYBORU OPERACJI

wraz z Procedurą ustalania lub zmiany kryteriów

I. Kryteria wyboru operacji LSR Stowarzyszenia Kraina Św. Anny dla przedsiębiorczości

Cel ogólny: 2.0 Zrównoważony rozwój i przedsiębiorczość w Krainie św. Anny				
Cel szczegółowy: 2.1 Zakładanie działalności gospodarczej				
Przedsięwzięcie: VI. Nowa zrównoważona przedsiębiorczość				
Zakresy wsparcia:	Podejmowanie działalności gospodarczej w tym podnoszenie kompetencji osób realizujących operacje w danym zakresie		Budżet LSR	550 000,00 zł
	Tworzenie lub rozwój inkubatorów przetwórstwa lokalnego w tym podnoszenie kompetencji osób realizujących operacje w danym zakresie			500 000,00 zł

Kryterium	Charakterystyka /opis kryterium	Punktacja	Sposób i źródło weryfikacji oceny	Wartości minimalne i maksymalne
Charakter / rodzaj działalności gospodarczej	Wnioskodawca wskaże charakterystykę prowadzonej działalności w odniesieniu do kodów PKD - określenia branży	• inna działalność 1 pkt	Wniosek, biznesplan, dodatkowe załączniki do wniosku	Min 1pkt Max 5 pkt
		• działalność produkcyjna 2 pkt		
		• działalność usługowa ułatwiająca życie mieszkańcom i turystom 3 pkt		
		• działalność produkcyjna i usługowa w zakresie produktów lokalnych ¹ 4 pkt		
		• działalność związana z turystyką lub rekreacją 5 pkt		
Miejsca pracy ² - Grupy defaworyzowanej ³	Ujęcie w prowadzonej działalności gospodarczej osoby lub osób zatrudnionych z tzw. Grupy Defaworyzowanej ³ - wynikającej z zapisów LSR - Kategorie Grup Defaworyzowanych	1 nowe miejsce pracy (samozatrudnienie):	Wniosek, biznesplan, dodatkowe załączniki do wniosku	Min 1pkt Max 9 pkt
		• jeżeli nie jest osobą z tzw. katalogu grup defaworyzowanych 1 pkt		
		• jeżeli jest osobą z tzw. katalogu grup defaworyzowanych 3 pkt		
		2 nowe miejsca pracy:		
• jeżeli żadna z osób nie jest z tzw. katalogu grup defaworyzowanych 2 pkt	Wniosek, biznesplan, dodatkowe załączniki do wniosku	Min 1pkt Max 9 pkt		
• jeżeli 1 osoba jest z tzw. katalogu grup defaworyzowanych 4 pkt				

	oraz Wnioskodawca wskaże we wniosku o przyznanie pomocy i biznesplanie ilość powstałych miejsc pracy.	<ul style="list-style-type: none"> jeżeli 2 osoby są z tzw. katalogu grup defaworyzowanych 6 pkt 3 nowe miejsca pracy: <ul style="list-style-type: none"> jeżeli żadna z osób nie jest z tzw. katalogu grup defaworyzowanych 3 pkt jeżeli 1 osoba jest z tzw. katalogu grup defaworyzowanych 5 pkt jeżeli 2 osoby są z tzw. katalogu grup defaworyzowanych 7 pkt jeżeli 3 osoby są z tzw. katalogu grup defaworyzowanych 9 pkt 		
Innowacyjność ⁴	Preferuje się operacje o charakterze innowacyjnym.	Nie jest innowacyjny 0 pkt Projekt nowatorski (pilotażowy), niestandardowy, eksperymentalny i zawierający elementy innowacyjne 2 pkt	Wniosek, biznesplan, dodatkowe załączniki do wniosku, uzasadnienie beneficjenta	Max 2 pkt
Rozwiązania sprzyjające ochronie środowiska i klimatu	Punktowana dodatkowo lokalizacja działalności gospodarczej.	Rozwiązania sprzyjające ochronie środowiska i klimatu: <ul style="list-style-type: none"> Nie 0 pkt Tak 2 pkt Lokalizacja operacji: na terenach objętych formami ochroną przyrody (obszar Natura 2000, park krajobrazowy, obszary chronionego krajobrazu) 2 pkt	Wniosek, biznesplan, dodatkowe załączniki do wniosku, Ewentualna opinia eksperta	Max 4 pkt
Realizacja wskaźników	Wnioskodawca wskaże realizację wskaźników, które zostaną zrealizowane.	<ul style="list-style-type: none"> Realizacja jednego wskaźnika produktu 3 pkt Realizacja jednego wskaźnika rezultatu 3 pkt Realizacja dwóch i więcej wskaźników produktu 6 pkt Realizacja dwóch i więcej wskaźników rezultatu 6 pkt 	Wniosek, biznesplan, dodatkowe załączniki do wniosku	Min 6 pkt Max 12 pkt
Uzyskanie minimalnie 8 pkt z sumy punktów ze wszystkich lokalnych kryteriów wyboru LSR Stowarzyszenia Krainy św. Anny dot. przedsięwzięcia VI.			Maksymalna ilość punktów z wszystkich kryteriów dot. przedsięwzięcia VI.	

Cel ogólny: 2.0 Zrównoważony rozwój i przedsiębiorczość w Krainie św. Anny			
Cel szczegółowy: 2.2 Rozwój przedsiębiorczości sprzyjający tworzeniu i utrzymaniu miejsc pracy			
Przedsięwzięcie: VII. Wzmocnienie rozwoju zrównoważonej przedsiębiorczości			
Zakresy wsparcia:	Rozwijanie działalności gospodarczej w tym podnoszenie kompetencji osób realizujących operacje w danym zakresie	<i>Budżet LSR</i>	4 026 532,54 zł

Kryterium	Charakterystyka /opis kryterium	Punktacja	Sposób i źródło weryfikacji oceny	Wartości minimalne i maksymalne
-----------	---------------------------------	-----------	-----------------------------------	---------------------------------

Czy wnioskodawca ma doświadczenie w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na realizację projektów	Ocena za aktywność w pozyskiwaniu środków zewnętrznych.	<ul style="list-style-type: none"> Brak udokumentowanego lub wskazanego doświadczenia 0 pkt Tak, posiada udokumentowane doświadczenie 1 pkt 	Wniosek, biznesplan, dodatkowe załączniki do wniosku	Max 1 pkt
Charakter / rodzaj działalności gospodarczej	Wnioskodawca wskaże charakterystykę prowadzonej działalności w odniesieniu do kodów PKD - określenia branży	<ul style="list-style-type: none"> inna działalność 1 pkt działalność produkcyjna 2 pkt działalność usługowa ułatwiająca życie mieszkańcom i turystom 3 pkt działalność produkcyjna i usługowa w zakresie produktów lokalnych¹ 4 pkt działalność związana z turystyką lub rekreacją 5 pkt 	Wniosek, biznesplan, dodatkowe załączniki do wniosku	Min 1 pkt Max 5 pkt
Miejsca pracy ² z uwzględnieniem Grupy Defaworyzowane ³	Ujęcie w prowadzonej działalności gospodarczej osoby lub osób zatrudnionych z tzw. grupy defaworyzowanej ³ - wynikających z zapisów LSR - <i>kategorie grup defaworyzowanych</i> Wnioskodawca wskaże we wniosku o przyznanie pomocy i biznesplanie ilość powstałych miejsc pracy. Wnioskodawca wskaże we wniosku o przyznanie pomocy i biznesplanie ilość nowo powstałych miejsc pracy	Brak miejsca pracy 0 pkt	Wniosek, biznesplan, dodatkowe załączniki do wniosku	Min 1 pkt Max 9 pkt
		1 nowe miejsce pracy:		
		<ul style="list-style-type: none"> jeżeli nie jest osobą z tzw. katalogu grup defaworyzowanych 1 pkt jeżeli jest osobą z tzw. katalogu grup defaworyzowanych 3 pkt 		
		2 nowe miejsca pracy:		
		<ul style="list-style-type: none"> jeżeli żadna nie jest z tzw. katalogu grup defaworyzowanych 2 pkt jeżeli 1 osoba jest z tzw. katalogu grup defaworyzowanych 4 pkt jeżeli 2 osoby są z tzw. katalogu grup defaworyzowanych 6 pkt 		
		3 nowe miejsca pracy:		
Innowacyjność ⁴	Preferuje się operacje o charakterze innowacyjnym.	<ul style="list-style-type: none"> Nie jest innowacyjny 0 pkt Projekt nowatorski (pilotażowy), niestandardowy, eksperymentalny i zawiera elementy innowacyjne 2 pkt 	Wniosek, biznesplan, dodatkowe załączniki do wniosku	Max 2 pkt
		Rozwiązania sprzyjające ochronie środowiska i klimatu: <ul style="list-style-type: none"> Nie 0 pkt Tak 2 pkt Lokalizacja operacji: na terenach objętych formami ochroną przyrody (obszar Natura 2000, park krajobrazowy, obszary chronionego krajobrazu) 2 pkt	Wniosek, biznesplan, dodatkowe załączniki do wniosku, ewentualna opinia eksperta	Max 4 pkt
Realizacja wskaźników	Wnioskodawca wskaże	<ul style="list-style-type: none"> Realizacja jednego wskaźnika produktu 3 pkt 	Wniosek, biznesplan,	Min 3 pkt

realizację wskaźników, które zostaną zrealizowane.	<ul style="list-style-type: none"> Realizacja jednego wskaźnika rezultatu Realizacja dwóch i więcej wskaźników produktu Realizacja dwóch i więcej wskaźników rezultatu 	3 pkt 6 pkt 6 pkt	dodatkowe załączniki do wniosku	Max 12 pkt
Uzyskanie minimalnie 9 pkt z sumy punktów ze wszystkich lokalnych kryteriów wyboru LSR Stowarzyszenia Kraina św. Anny dot. przedsięwzięcia VII.			Maksymalna ilość punktów z wszystkich kryteriów dot. przedsięwzięcia VII	

II. Lokalne kryteria wyboru operacji LSR Stowarzyszenia Kraina św. Anny dla innych operacji niż przedsiębiorczość

Cel ogólny: 1.0 Atrakcyjna i aktywna Kraina św. Anny			
Cel szczegółowy	Przedsięwzięcia	Zakres wsparcia	Budżet LSR
1.1 Rozwój rekreacji i turystyki regionalnej z zachowaniem dziedzictwa lokalnego	I. Zachowanie dziedzictwa Krainy św. Anny	Zachowania dziedzictwa lokalnego	2 175 656,80 zł
	II. Popularyzacja lokalnych produktów i usług	Promowania obszaru objętego LSR, w tym produktów lub usług lokalnych	616 436,10 zł
1.2 Aktywizacja i edukacja społeczna i kulturalna oraz integracja wewnątrz i międzypokoleniowa mieszkańców Krainy św. Anny	III. Działania proekologiczne	Wzmocnienia kapitału społecznego, w tym przez podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej w zakresie ochrony środowisk i zmian klimatycznych, także z wykorzystaniem rozwiązań innowacyjnych	290 087,57 zł
	IV. Wzmocnienia kapitału społecznego. Poznaj Krainę św. Anny		
1.3 Inwestycje w przestrzeń publiczną oraz w obiekty i infrastrukturę podnoszącą jakość życia z zachowaniem dbałości o środowisko naturalne	V. Tworzymy atrakcyjne obiekty i przestrzenie	Budowy lub przebudowy ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej, lub kulturalnej	1 994 352,07 zł

Kryterium	Charakterystyka /opis kryterium	punktacja	Sposób i źródło weryfikacji oceny	Wartości minimalne i maksymalne
Wpływ operacji na aktywizację lokalnej społeczności	Operacje, które przyczyniają się do ożywienia i aktywizacji społecznej mieszkańców.	Wpływ operacji na aktywizację lokalnej społeczności:	Metodologia – sposób oceny: wnioskodawca zobowiązany jest do wykazania we wniosku – partnerów ⁵ (o ile tacy	Max 3 pkt
		<ul style="list-style-type: none"> brak wykazu i zaangażowania partnerów w realizację projektu 		

		<ul style="list-style-type: none"> • wykazanie zaangażowania jednego partnera w realizację projektu • wykazanie zaangażowania dwóch partnerów w realizację projektu • wykazanie zaangażowania trzech i więcej partnerów w realizację projektu 	<p>1 pkt</p> <p>2 pkt</p> <p>3 pkt</p>	wystąpią), którzy będą zaangażowani w realizację projektu. Wnioskodawca poda formy zaangażowania partnera projektu, tzn. jakie czynności mające wpływ na aktywizację swojej lokalnej społeczności będzie wykonywał. Dodatkowo dołączy oświadczenie partnerów o sposobie zaangażowania.	
Miejsce realizacji operacji	Operacje realizowane w miejscowościach zamieszkiwanych przez mniej niż 5 tys. mieszkańców. Liczba mieszkańców na podstawie aktualnych danych gmin.	<ul style="list-style-type: none"> • Operacja realizowana w miejscowości zamieszkiwanej powyżej 5000 mieszkańców • Operacja realizowana w miejscowości zamieszkiwanej przez mniej niż 5000 mieszkańców 	<p>0 pkt</p> <p>1 pkt</p>	Oświadczenie wnioskodawcy na podstawie danych z gmin.	Max 1 pkt
Wpływ realizacji operacji na rozwój turystyki i rekreacji	Preferuje się operacje wpływające pozytywnie na rozwój turystyki i rekreacji. Wyjaśnienie – wnioskodawca wskaże we wniosku w formie wykazu, działania podejmowane w ramach projektu pobudzające <u>rozwój turystyki i rekreacji</u> ⁶ .	Wpływ realizacji operacji na rozwój turystyki i rekreacji:		Metodologia - sposób oceny: wnioskodawca we wniosku wskaże działania wspierające rozwój turystyki i rekreacji w formie wykazu wraz z opisem.	Max 3 pkt
		<ul style="list-style-type: none"> • realizacja operacji/projektu nie zawiera działań, które pobudzają rozwój turystyki i rekreacji • realizacja operacji/projektu zawiera jedno działanie, które pobudzi rozwój turystyki i rekreacji • realizacja operacji/projektu zawiera dwa działania, które pobudzą turystykę i rekreację • realizacja operacji/projektu zawiera trzy działania i więcej, które pobudzą turystykę i rekreację 	<p>0 pkt</p> <p>1 pkt</p> <p>2 pkt</p> <p>3 pkt</p>		
Zaangażowanie grup defaworyzowanych ³	Preferuje się operacje włączające osoby z grup defaworyzowanych opisane w LSR tj.: katalog grup defaworyzowanych ³ w organizację w charakterze uczestników operacji/zadania- na podstawie opisu wniosku.	<ul style="list-style-type: none"> • Brak informacji lub wskazania o włączeniu lub zaangażowaniu osób z grup defaworyzowanych • Włączenie lub zaangażowanie jednej grupy defaworyzowanej • Włączenie lub zaangażowanie dwóch grup defaworyzowanych • Włączenie lub zaangażowanie trzech i więcej grup defaworyzowanych 	<p>0 pkt</p> <p>1 pkt</p> <p>2 pkt</p> <p>3 pkt</p>	Na podstawie przedstawionych dokumentów, wniosku - ocena zgodnie z LSR	Max 3 pkt
Innowacyjność ⁴	Preferuje się operacje o charakterze innowacyjnym.	<ul style="list-style-type: none"> • Nie jest innowacyjny • Projekt nowatorski (pilotażowy), niestandardowy, eksperymentalny i zawiera elementy innowacyjne 	<p>0 pkt</p> <p>2 pkt</p>	Wniosek, biznesplan, dodatkowe załączniki do wniosku	Max 2 pkt

Czy operacja pozytywnie wpływa na ochronę środowiska i przeciwdziała zmianom klimatycznym	Uzasadniony wpływ na środowisko i jego ochronę	<ul style="list-style-type: none"> Nie Tak 	0 pkt 2 pkt	Na podstawie przedstawionych dokumentów oraz ewentualnej opinii eksperta	Max 2 pkt
Wpływ realizacji operacji na zachowanie i wykorzystanie lokalnych zasobów.	Operacja wykorzystuje lokalne zasoby zgodnie z LSR.	Czy operacja oparta jest na wykorzystaniu lokalnych zasobów (lokalnego dziedzictwa kulturowego, historycznego lub przyrodniczego) zgodnych z LSR:		Doświadczenie członka Rady, w odniesieniu do wniosku + uzasadnienie oceny,	Max 3 pkt
		<ul style="list-style-type: none"> żadnego z wymienionych zasobów 1 z wymienionych zasobów 2 z wymienionych zasobów 3 z wymienionych zasobów 	0 pkt 1 pkt 2 pkt 3 pkt		
Rodzaj operacji	Projekty inwestycyjne, projekty nie inwestycyjne lub mieszane	<ul style="list-style-type: none"> Projekt inwestycyjny Projekt nie inwestycyjny Projekt mieszany 	1 pkt 1 pkt 2 pkt	Na podstawie przedstawionych dokumentów i wniosku	Min 1 pkt Max 2 pkt
Czy wnioskodawca ma doświadczenie w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na realizację projektów	Ocena za aktywność w pozyskiwaniu środków zewnętrznych.	<ul style="list-style-type: none"> Brak doświadczenia Wykazane doświadczenie 	0 pkt 1 pkt	Na podstawie przedstawionych dokumentów	Max 1 pkt
Operacja korzystnie wpływa na realizację wskaźników zapisanych w LSR	Wpływa na realizację LSR.	<ul style="list-style-type: none"> Realizacja jednego wskaźnika produktu Realizacja jednego wskaźnika rezultatu Realizacja dwóch i więcej wskaźników produktu Realizacja dwóch i więcej wskaźników rezultatu 	3 pkt 3 pkt 6 pkt 6 pkt	Wniosek, biznesplan, dodatkowe załączniki do wniosku	Min 6 pkt Max 12 pkt
Wpływ realizacji operacji na promocję obszaru Krainy św. Anny przy użyciu metod promocyjnych.	Wnioskodawcy skorzystali z <u>metod promocyjnych - marketingowych</u> ⁷ w tym innowacyjnych metod	<ul style="list-style-type: none"> Wykorzystanie jednej metody promocyjnej Wykorzystanie dwóch metod promocyjnych Wykorzystanie trzech lub więcej metod promocyjnych 	1 pkt 2 pkt 3 pkt	Na podstawie przedstawionych dokumentów	Min 1 pkt Max 3 pkt
Czy operacja ma charakter edukacyjny i podnosi świadomość społeczności lokalnej	Wartość dodana operacji	<ul style="list-style-type: none"> Nie Tak 	0 pkt 1 pkt	Na podstawie przedstawionych dokumentów	Max 1 pkt
Zintegrowanie	Czy operacja jest zintegrowana z projektami w	Czy operacja jest zintegrowana z innymi operacjami zrealizowanymi na obszarze wdrażania LSR:		Na podstawie przedstawionych	Max 1 pkt

	ramach realizacji PROW lub innymi programami np. Urząd Marszałkowski, RPO, Kapitał Ludzki, WFOŚ, NFOŚ itp. (w ostatnich 5 latach licząc od dnia złożenia wniosku).	<ul style="list-style-type: none"> • Nie • Tak 	<p>0 pkt</p> <p>1 pkt</p>	dokumentów – wykazu wnioskodawcy
Uzyskanie minimalnie 10 pkt z sumy punktów ze wszystkich lokalnych kryteriów wyboru LSR Stowarzyszenia Krainy św. Anny dotyczących celu ogólnego 1.0				Maksymalna ilość punktów ze wszystkich kryteriów dot. celu ogólnego 1.0

PROCEDURA USTALANIA LUB ZMIANY LOKALNYCH KRYTERIÓW WYBORU OPERACJI LSR STOWARZYSZENIA KRAINA ŚW. ANNY na lata 2014-2020

1. Ustalanie lub zmiana lokalnych kryteriów wyboru operacji w ramach LSR może wynikać z uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych.
 - A. Zmiana związana z uwarunkowaniami **zewnętrznymi** wynikać będzie ze zmian w przepisach prawa, problemach z procesem kontroli wdrażania LSR przez Instytucje wdrażające, czy problemami związanymi z przepływami finansowymi - wpływającymi na realizację strategii.
 - B. Zmiana związana z uwarunkowaniami **wewnętrznymi** wynikać będzie z bieżących prac LGD, realizacji projektów, poziomem osiągnięcia budżetu, wskaźników lub realizacji Planu działania.
2. Zmiany lokalnych kryteriów wyboru operacji w ramach LSR są ściśle związane z procesem monitoringu i/lub ewaluacji. Po ewentualnym zdiagnozowaniu problemów związanych z wdrażaniem LSR Zarząd podejmie środki naprawcze, które umożliwią skuteczną jej realizację.
3. Zmiana kryteriów zostanie poddana konsultacjom społecznym w celu zapewnienia ich partycypacyjnego charakteru. Po analizie zebranych wniosków związanych z poddaniem do konsultacji dokumentem - Walne Zebranie Członków podejmie decyzję o ostatecznej treści zmienianych lokalnych kryteriów wyboru operacji w ramach LSR z uwzględnieniem uzasadnionych powodów zmian.
4. **Zmiana lokalnych kryteriów wyboru operacji w ramach LSR obowiązywać będzie dla konkursów ogłoszonych po dniu zatwierdzenia zmian przez powyższy organ.**

¹ **Lokalny produkt:** wyrób lub usługa, z którą utożsamiają się mieszkańcy regionu, produkowany w sposób nie masowy i przyjazny dla środowiska, z surowców lokalnie dostępnych. Produkt lokalny staje się wizytówką regionu poprzez wykorzystanie jego specyficznego i niepowtarzalnego charakteru oraz angażowanie mieszkańców w rozwój przedsiębiorczości. Za produkt lokalny uznaje się zatem: produkty spożywcze, rękodzieło, wytwory będące przejawem artystycznych pasji twórców, zakorzenione w tradycji regionów (np. zespoły, orkiestry, stroje ludowe), usługi związane z prezentacją regionu i produktów z nim związanych (np. warsztaty twórcze, usługi przewodnickie, warsztaty edukacji kulturowej i przyrodniczej), jak również lokalne wydarzenia (święta) – takie jak np. Święto Czeresni, Targi Panieńskie, Jarmark Cysterski, itp.

² **Jedno miejsce pracy** - oznacza utworzenie jednego miejsca pracy w przeliczeniu na pełen etat, osoba ta zostanie zatrudniona na podstawie umowy o pracę. W przypadku dwóch miejsc pracy zostaną utworzone dwa pełne miejsca pracy, zaś dla trzech przewidzianych miejsc pracy trzy pełne etaty - każdy z nich na pełen etat na podstawie umów o pracę.

³ **Kategorie Grup Defaworyzowanych:** 1) absolwenci - osoby, które ukończyły klasę programowo najwyższą w danym typie szkoły i dostały świadectwo ukończenia tej szkoły - dotyczy absolwentów w szkołach objętych systemem oświaty. Absolwenci szkół wyższych to osoby, które uzyskały dyplomy stwierdzające ukończenie studiów wyższych i - po obronie pracy - uzyskały tytuł zawodowy magistra (po studiach magisterskich jednolitych albo uzupełniających), inżyniera albo licencjata (po studiach zawodowych). Przez absolwenta rozumie się osobę w okresie do upływu 12 miesięcy od dnia określonego w dyplomie lub świadectwie ukończenia szkoły,, 2) osoby 50+, 3) seniorzy - osoby po 60 roku życia,, 4) osoby niepełnosprawne – posiadające orzeczenie o niepełnosprawności,, 5) osoby bezrobotne – zarejestrowane w urzędzie pracy,, 6) kobiety mające trudności z podjęciem zatrudnienia lub z powrotem na rynek pracy, 7) samotne matki lub ojcowie, 8) osoby osamotnione w związku z czasowym lub stałym odpływem mieszkańców za granicę (Źródło danych: opracowanie własne – wg hierarchii liczebności).

- 4 **Innowacyjność** - w ramach LSR będą wybierane operacje nowatorskie, niestandardowe, o eksperymentalnym charakterze, w nietypowy sposób podchodzące do lokalnych zasobów, tradycji, przyczyniających się do pozytywnych zmian zachodzących na obszarze. Minimalny wymóg zaistnienia innowacji to wdrożenie na obszarze gminy, na której realizowana będzie operacja, nowego lub znacząco udoskonalonego produktu (wyrobu lub usługi) lub procesu, nowej metody marketingowej lub nowej metody organizacyjnej w praktyce gospodarczej, organizacji miejsca pracy lub w stosunkach z otoczeniem.
- 5 **Partner projektu** – osoba prawna lub jednostka organizacyjna nie posiadająca osobowości prawnej, a także inny podmiot nie będący osobą fizyczną, wnoszący do projektu swoje zaangażowanie w formie pieniężnej, niepieniężnej lub rzeczowej np. pracy, wartości rzeczowej lub majątkowej/finansowej.
- 6 **Działania, które pobudzają rozwój turystyki i rekreacji** – wszelkie działania skutkujące rozwojem turystyki i rekreacji, w tym działania, które:
- wpływają na powstanie nowych usług lub modernizację już istniejących baz turystycznych i rekreacyjnych, powodujące podniesienie standardu usług, wydłużenie okresu ich dostępności (poza sezonem turystycznym), w tym obiektów zabytkowych stanowiących atrakcje turystyczne; **lub**
 - działania pobudzające promocję i ekspozycję ciekawostek regionu, pobudzenie świadomości mieszkańców dotyczącej lokalnych zasobów, potrzeb ich ochrony oraz możliwości wykorzystania i przygotowania ofert rekreacji i turystyki; **lub**
 - działania, które wpłyną na powstanie nowych lub modernizację już istniejących elementów infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej, w szczególności opatrzone wspólną wizją dla obszaru LGD; **lub**
 - działania zwiększające atrakcyjność obszaru LGD na przykład poprzez oferty turystyczne i inne działania na rzecz rozwoju turystyki i rekreacji np. szlaki, wypożyczalnie rowerów lub innego sprzętu, rozwój bazy gastronomicznej opartej o lokalne tradycje kulinarne, równomierne rozłożenie bazy noclegowej, wystarczającą liczbę i zadowalający stan obiektów sportowych i rekreacyjnych oraz promocję obiektów i usług turystyczno-rekreacyjnych, promocja w mediach.
- 7 **Metody promocyjne/marketingowe** – to metody polegające na rozpowszechnieniu informacji na temat działań podejmowanych w ramach operacji oraz ich pozytywnych skutków. Promocja - marketing ma skutecznie zachęcać do angażowania się w określone działania, zakupu oferowanych dóbr, ich promocji i dystrybucji.